

Česká školní inspekce

Pražský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Tyršova základní škola Praha 5 – Jinonice, U Tyršovy školy 1

U Tyršovy školy 1/430, 158 00 Praha 5 - Jinonice

Identifikátor školy: 600 038 467

Termín konání inspekce: 6. – 8. a 13. – 14. dubna 2004

Čj.:	01 0333/04-5106
Signatura:	ka5zx124

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole a ve školní družině vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve sledovaném výběru předmětů ve školním roce 2003/2004
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole a ve školní družině vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve sledovaném výběru předmětů ve školním roce 2003/2004
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve sledovaném výběru předmětů z jazykové, společenskovední, přírodovědné a výchovné složky vzdělávání ve školním roce 2003/2004 s přihlédnutím ke školnímu roku 2002/2003
- ❖ průběhu výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině ve školním roce 2003/2004
- ❖ tematické zjištění *Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve školách a školských zařízeních*

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem školy je Městská část Praha 5 (nám. 14. října 4, 150 22 Praha 5). Příslušným orgánem státní správy je Magistrát hlavního města Prahy, odbor školství (Učňovská 1/100, 190 00 Praha 9).

Škola je příspěvkovou organizací, jejími součástmi jsou mateřská škola, základní škola (dále ZŠ), školní družina (ŠD), školní jídelna mateřské školy – výdejna a školní jídelna základní školy. Počty žáků základní školy a školní družiny nepřesahují maximální kapacitu uvedenou v *Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení*.

Škola realizuje v jedenácti třídách vzdělávací program *Základní škola* podle učebního plánu čj. 16 847/96-2. V letošním roce se vyučují celkem 242 žáci. Ve školní družině jsou ve třech odděleních 74 žáci.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Při inspekci byla sledována výuka všech osmnácti vyučujících ZŠ s výjimkou dvou učitelů anglického jazyka a jednoho učitele pracovních činností. Ve ŠD byla kontrolována činnost všech tří vychovatelek. Z celkového počtu 21 pedagogických pracovníků 8 nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti (OPZ). Výchovnou poradkyní je druhým školním rokem učitelka, která požadované vzdělání výchovných poradců dosud neabsolvovala. Kvalita pedagogické práce vyučujících a vychovatelů není v přímé závislosti na dosažené OPZ. Velmi dobré hodiny odvedli nejen kvalifikovaní, ale i nekvalifikovaní učitelé. Stejně tak hodiny dobré nebo ještě vyhovující byly součástí výuky učitelů s OPZ i bez ní. Úvazky jsou ředitelkou přidělovány po zvážení kvalifikačních i osobnostních předpokladů pedagogů s přihlédnutím k jejich stanovisku. Ředitelka a její zástupkyně jsou ve funkci čtvrtým rokem a vedou tým převážně zkušených pedagogů s několikaletou praxí.

Celkové organizační zajištění činnosti a provozu školy vychází z organizačního řádu se schématem, určujícím odpovědnost pracovníků. Na něj navazují další interní dokumenty vycházející z konkrétní situace školy s malým počtem tříd. Jejich funkčnost koresponduje s následnými kontrolami plnění. Kontroly prováděné vedením jsou standardní, výsledky se diskutují jak při jednáních pedagogické rady, tak i neformálním způsobem v každodenním

styku. Předmětové komise a metodické sdružení se zabývají obsahem vzdělávání, vybaveností základními pomůckami a v některých předmětech porovnáváním výsledků výuky. Na činnost komisí však jen zřídka navazuje vnitřní analýza a kontrola a jejich usnesení se stávají v některých předmětech formálními. Spolupráce vedení a metodických orgánů není výrazná. Tvorba tematických plánů je záležitostí jednotlivých pedagogů. Některé plány obsahují pouze časové rozvržení učiva. Účelný přenos informací pro zaměstnance je zajišťován standardním způsobem při provozních a pedagogických poradách, aktuálními týdenními plány a dalšími informacemi na nástěnkách ve sborovně. Někdy se děje také prostřednictvím metodických orgánů. Vzhledem k velikosti školy je nejběžnější komunikací osobní kontakt.

Ve vzájemné spolupráci vedení školy s pedagogickými i nepedagogickými pracovníky dominuje prvek oboustranné důvěry. Hospitační činnost ředitelky i její zástupkyně je letos svou početností přiměřená velikosti školy a složení sboru. Při rozborech hodin, provedených v době inspekce, prokázaly obě velmi dobrou znalost sledované problematiky a jejich hodnocení bylo věcné, konstruktivní, s impulsy pro další práci. Další vzdělávání některých pedagogických pracovníků bylo orientováno v souladu se zaměřením vyučujících na odbornou problematiku jejich předmětů nebo činností, jiní se účastnili školení s tematikou prohlubující znalosti specifických oblastí pedagogické práce (psychorelaxace, grafologie, šikanování, výchova ke zdraví, osobní růst, religionistika aj.).

V systému hodnocení přihlížela ředitelka k sebehodnocení, zpracovaného jednotlivými učiteli vždy na závěr školního roku a prodiskutovaného při individuálním jednání.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Školní budova, účelově postavená v roce 1932, prošla za dobu své existence menšími stavebními úpravami. V současnosti se potýká s nedostatkem prostoru, podařilo se však vytvořit prostředí působící podnětně a esteticky. Příkladné je nově vybudované sportovní venkovní hřiště s umělým povrchem a okolní rekreační dvůr. Všech deset tříd má vlastní kmenové učebny a kromě tělocvičny a cvičné kuchyně jsou k dispozici pracovny pro výuku informatiky, cizího jazyku a hudební výchovy, využívané i při jiných předmětech a akcích. Zásadní nedostatek úložných prostorů řeší škola umístěním pomůcek a materiálu do jednotných vkusných skříní, umístěných na chodbě. Většina předmětů má svou skříň. Školní družina je umístěna ve stavebně již ne příliš kvalitní samostatné budově obklopené rozlehlou a hracím náčiním vybavenou zahradou.

Všichni žáci jsou vybaveni učebnicemi různých nakladatelství, případně navazujícími pracovními listy a sešity. Vybavenost pomůckami pro jednotlivé předměty je převážně velmi skrovná, limitovaná skladovacími prostory a angažovaností vyučujících. Situaci řeší vyučující také používáním prostředků z vlastních zdrojů. Materiální péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je obdobná, mimořádná je citlivá péče o vozíčkáře, ke kterému škola přistupuje se značnou vstřícností, i když tu není bezbariérové vybavení. Audiovizuální technika je soustředěna do pracoven a tím je omezena operativnost při jejím využívání.

Opatřením ke zlepšení materiálně-technických podmínek práce školy je ve spolupráci se zřizovatelem plánovaná střešní vestavba. Veřejnosti jsou pronajímány třídy a tělocvična s hřištěm. Některých aktivit nájemců se mohou účastnit i učitelé a žáci (přípravné kurzy pro přijetí na vysoké a střední školy, kurzy znakové řeči).

Úroveň materiálně-technických podmínek je dobrá.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Škola realizuje vzdělávací program *Základní škola*. Týdenní časové dotace korespondují s učebním plánem čj. 16 847/96-2. Sledované vyučování převážně respektuje platné osnovy včetně návaznosti na předcházející učivo. Výjimkou je pouze výtvarná výchova v 9. ročníku, kdy při dvouhodinové dotaci (stanovené učebním plánem tak, aby byla dodržena za období 6. – 9. ročníku minimální dotace 6 hodin) je jedna hodina týdně věnována technickému kreslení a nejsou tak vyučována témata z osnov výtvarné výchovy. Povinná dokumentace (třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy atd.) je vedena zodpovědně, průkazně zachycuje průběh vzdělávání a výchovy i aktuální stav žáků ve třídách. Individuálními vzdělávacími programy se vyučující zabývají podle pokynů příslušného odborného pracoviště. Evidenci vede výchovná poradkyně i vedení školy.

Vyučování je až na výše uvedenou výjimku v souladu s učebními dokumenty zvoleného vzdělávacího programu.

Kontrolní činnost se řídí rámcovým plánem vedení. V oblasti naplňování učebních dokumentů provádí vedení pravidelnou kontrolu dokumentace jednotlivých tříd. Vzhledem k velikosti školy je ve stálém osobním kontaktu s vyučujícími a žáky. Hospitační činnost je přiměřená svou četností počtu vyučujících a tříd školy. Nedostatek zmíněný v předcházejícím odstavci nebyl vedením vnímán jako zásadní.

Kontrola naplňování učebních osnov je převážně účinná.

Rozvrh hodin je sestaven kvalitně v souladu s učebním plánem, respektuje zásady školní psychohygieny. Školní řád odpovídá ustanovením vyhlášky o základní škole, zohledňuje dosavadní praxi školy, obsahuje i práva žáků.

Škola poskytuje informace v souladu s platnou legislativou. Rodiče jsou o průběhu a výsledcích vzdělávání žáků informováni standardním způsobem; aktuálně ve 3. – 9. ročníku prostřednictvím žakovských knížek nebo notýsků, při pravidelných jednou měsíčně organizovaných konzultačních hodinách všech učitelů a při třídních schůzkách. S ředitelkou dobře spolupracuje *Sdružení rodičů a přátel dětí školy*. Záznamy průběžných výsledků v žakovských knížkách jsou četné a kvalitní, mají převážně přiměřenou vypovídací hodnotu. Žákům i rodičům jsou určeny informační vývěsky a nástěnky. Ředitelka školy se každý měsíc schází s předsedy tříd, kteří zastupují žáky. Podněty z těchto schůzek jí slouží jako zpětná vazba. Žáky 6. ročníku vede k vydávání školního časopisu. Široké veřejnosti je určena webová stránka školy.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu školy je v souhrnu funkční.

Výchovná poradkyně vykonává svou funkci podle pracovní náplně a stanoveného plánu činností vždy na školní rok. Zabývá se profesní orientací žáků, eviduje žáky se specifickými výukovými i výchovnými problémy, spolupracuje s jejich třídními učiteli a s preventivní sociálně patologických jevů, jejíž činnost má podobné zaměření. Preventivní práce výchovné poradkyně se více zaměřuje na žáky prvního stupně. Při řešení jednotlivých případů svolává výchovnou komisi. K žákům se obrací mj. prostřednictvím nástěnky s trvalými i aktuálními informacemi. Rodičům radí v určených konzultačních hodinách, podílí se na dnech otevřených dveří.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce

Stanovené cíle byly ve sledované výuce reálné, odpovídaly osnovám a převážně také aktuálnímu stavu jednotlivých tříd. Roční plány obsahují rámcový časový rozvrh a výběr učiva. Bezprostřední příprava na vyučování byla důkladná a svědomitá. Předávané poznatky byly věcně správné a žákům srozumitelné.

Dílčí odlišnosti ve stylu a metodách práce i v pojetí předmětu jednotlivých učitelek závisely zejména na jejich osobní erudici a na získaných zkušenostech. Eventuální absence požadované odbornosti se na kvalitě vyučování projevila pouze v některých případech, někdy však sledovaná výuka naopak patřila mezi nejlepší.

Úprava učeben byla vzhledem k činnostem a cílům výuky funkční. Na prvním stupni byl jejich vzhled esteticky podnětný, především zásluhou třídních učitelek a vhodného výběru žakovských prací. Na 2. stupni byl mnohde výrazně horší. Ve vyučování se účelně využívaly kromě učebnic také pracovní sešity, pracovní listy, gramatické tabule a další materiály, které žákům připravily učitelky.

Na 1. stupni byla charakteristická efektivní organizace vyučování a variabilita vyučovacích metod. Žáci byli zvyklí práci ve skupinách, účinně spolupracovali a byli schopni si aktivně osvojovat učivo. Přispívaly k tomu prvky globální výuky předmětu, funkční využívání mezipředmětových vztahů a také znalostí i zkušeností, které děti získaly též mimo školu. Značná pozornost ze strany učitelek byla věnována výběru a vysvětlení složitějších nebo méně známých výrazů, čtení s porozuměním, pravidlům čtení a správným návykům při psaní. V této souvislosti byla patrná individuální péče o žáky se specifickými vzdělávacími potřebami. Část výuky lze hodnotit jako vynikající. Jen dílčí nedostatky se někdy projevily ve vymezení cílů, v organizaci výuky a v malém podílu aktivizujících metod.

Důkladné procvičování gramatiky na 2. stupni bylo spíše frontální a stereotypní a za menší aktivity žáků. Snahy oživit vyučování prací ve skupinách a inspirativními jazykovými úkoly narážely na menší zájem a na malou pracovní disciplinu a byly úspěšné pouze částečně. Literární výchova se v práci s textem zaměřila především na rozvíjení verbální i nonverbální komunikace, vnímání etických a estetických kvalit básnické tvorby i na nezbytnou orientaci v literární teorii; žáci pracovali se zaujetím a s chutí.

Cílená pozitivní motivace byla markantní především na 1. stupni. Vycházela z obsahu učiva a zvolených metod, podporovala týmovou práci dětí, jejich zájem a zvědavost i pocit úspěšnosti.

Pro naprostou většinu sledovaného vyučování bylo typické přívětivé pracovní klima, vstřícnost učitelek i přátelské vzájemné vztahy mezi dětmi. Jejich styl poskytoval žákům mnohé příležitosti vyjádřit vlastní názory a diskutovat o nich. Tím navozovaly ovzduší tolerance a upevňovaly komunikační i sociální dovednosti. Značně nepříznivou výjimkou byla však situace v nejvyšším ročníku, kterou negativně poznamenalo nekultivované chování žáků až na hranici vulgárnosti a nerespektování stanovených pravidel komunikace.

V průběhu vyučování učitelky sledovaly a také adresně oceňovaly výkony dětí. Většinou žáky vedly i k sebereflexi a ke vzájemnému věcnému hodnocení. Obvyklé bylo i společné závěrečné hodnocení. Klasifikace ze všech složek českého jazyka se v žakovských knížkách vyskytuje rovnoměrně a v přiměřeném rozsahu.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů matematika a fyzika

Stanovené výukové cíle byly převážně reálné, příprava vyučujících byla většinou pečlivá, odpovídala aktuálnímu stavu tříd. Individuální vzdělávací potřeby žáků byly ve značné míře respektovány. Dlouhodobé plánování učiva je realizováno prostřednictvím tematických plánů, které obsahují vhodné časové rozvržení učiva a jsou dle potřeby aktualizovány.

Kvalita vzdělávání nebyla případnou absencí OPZ výrazněji dotčena - v jednom případě vedla nekvalifikovaná učitelka výuku téměř příkladně. Dílčí nedostatky byly patrné ve fyzice, kde organizační struktura hodiny nebyla optimální a chybělo použití názorných pomůcek.

Vyučování probíhalo v kmenových třídách zařízených novějším nábytkem, na 1. stupni někdy i s vhodným prostorem vybaveným kobercem a esteticky i obsahově podnětných. Kromě běžných pomůcek byly využívány v různé míře i namnožené texty úloh. Na 1. stupni byla názornost podpořena např. využíváním kartiček s čísly a kvalitní přípravou na tabuli. K možnému zefektivnění výuky nebyla využita didaktická technika, při fyzice citelně chyběly názorné pomůcky, těch má škola minimum.

Frontální výuka byla někdy vhodně kombinována s prací ve dvojicích či ve skupinách, ta byla u nejmladších žáků výjimečně kvalitně organizovaná. Opakování a procvičování učiva bylo vhodně rozšiřováno o nové poznatky, poskytovalo oboustrannou zpětnou vazbu, častá byla i případná práce s chybou. Individuální tempo žáků při samostatné práci bylo obvykle respektováno. Rychlejší žáci měli obvykle zadanou další práci. Učitelky využívaly v matematice většinou různé metody práce: samostatné řešení úloh, řešení problémů, občas i hledání alternativních možností. Při výkladu nového učiva vycházely obvykle z dříve osvojených znalostí žáků a v různé míře kladly důraz na jejich využití. V případě počínající únavy žáků a poklesu jejich zájmu byla v některých hodinách zařazena relaxační chvilka nebo žáky aktivizující hra či soutěž. Při fyzice byly zvolené formy a postupy značně stereotypní, např. opisování nových pojmů a obkreslování obrázků z učebnice, nebyly zařazeny žádné efektivní činnosti, které by podněcovaly zájem žáků o předmět.

Úvodní motivace byla někdy omezena na popis průběhu hodiny se zřetelně formulovaným cílem. Další motivační a aktivizující prvky zařazovaly vyučující v průběhu vyučování, a to zejména na 1. stupni. S různou mírou úspěšnosti navazovaly na již získané vědomosti žáků, někdy využívaly i mezipředmětových souvislostí a zkušeností dětí z denního života. Časté pochvalné výroky stimulovaly zejména mladší žáky ke zvýšení jejich aktivity.

Výuka probíhala většinou v klidné pracovní atmosféře. Žáci, i ti nejmladší, byli v matematice převážně schopni komunikovat s využitím správné odborné terminologie a účelně užívat specifické zápisy. Kvalita komunikace v obou sledovaných předmětech byla částečně ovlivněna malou důsledností některých učitelek, kdy návodně položené otázky vybízely žáky k jednoslovným odpovědím. S různou mírou úspěšnosti se je snažily podněcovat k vyjádření jejich názorů.

Některé vyučující vedly žáky k sebereflexi a pouze ojediněle ke vzájemnému hodnocení. Výsledky vzdělávání zjišťují písemnou i ústní formou, frekvence známek v žákovských knížkách je přiměřená, zápisy mají převážně vhodnou vypovídací hodnotu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech matematika a fyzika jsou dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech přírodověda, přírodopis, vlastivěda, zeměpis a seminář z chemie a přírodopisu

Cíle výuky byly vhodně stanoveny téměř ve všech hodinách. Vycházely ze stručných tematických plánů a jejich časového rozvržení. Výjimkou byla témata v semináři, kdy se konkrétní činnosti (exkurze, laboratorní práce) podřizovaly aktuálním možnostem bez zřetelného vztahu k ostatnímu učebnímu plánu. Bezprostřední příprava hodin byla pečlivá.

OPZ vyučujících nebyla zásadně určujícím faktorem kvality výuky. Výsledné vyznění hodin bylo více závislé na schopnosti vcítění se učitelů do myšlenkového světa žáků a ochota opustit navykklé stereotypy. Vliv činnosti předmětové komise na výuku není podstatný, zřetelněji se projevují impulsy metodického sdružení v práci 4. a 5. ročníku.

Učebny byly standardně vybaveny a tradičně uspořádány. Ve využití pomůcek na 1. stupni učitelky vedle nečetného školního inventáře používaly vhodně i vlastní materiál, živé přírodniny byly improvizovaně demonstrovány v přírodopise. Naopak obsah inventarizované přírodopisné sbírky správkyně kabinetu neznala a tudíž nemohla využívat. V zeměpise se materiální podpora výuky omezila na učebnice, atlasy a nástěnné mapy. Obrazový a další materiál citelně chyběl. Učebny, ve kterých probíhala výuka, působily esteticky zvláště na 1. stupni. K tomu přispívaly i kultivované zápisy na tabuli.

Ve všech hodinách bylo obsaženo opakování, výklad nového učiva, někdy jeho procvičení, zadání témat domácí práce a přípravy. Vyučovací čas byl většinou účelně využíván, i když shrnující a hodnotící závěry hodin byly někdy poznamenány časovou tísni nebo naopak čas přebýval. V hodinách pracovali žáci frontálně, skupinově, ve dvojicích i individuálně. Snaha vyučujících po udržení zvoleného tempa hodin vedla někdy k preferování týchž úspěšných jedinců. Ve většině výuky byl učitel v dominantní roli, někdy však působil jako organizátor činností a ponechával i prostor žákům.

Četnost projevů zájmu žáků korespondovala s mírou schopnosti učitele předkládat látku poutavě a využívat při její expozici zkušenosti jak své, tak žákovské, zapojovat regionální prvky a zajímavosti. Někteří žáci byli aktivní, ne vždy se však podařilo zapojit ty pasivní, kteří tak zůstávali v části výuky stranou zájmu vyučujících. Vhodně zařazené relaxační chvílky byly využity převážně při vlastivědě a přírodovědě.

V komunikaci žáků s učiteli byla patrná akceptace stanovených pravidel, i když ne všichni vyučující projevili vhodnou míru empatie. Prostor pro diskusi a vyjádření vlastního názoru opřeného o argumentaci byl záměrně a plánovitě vytvářen jen některými vyučujícími. V hodinách dalších učitelů se však vyskytly situace, kdy někteří žáci spontánně prokázali, že diskutovat a argumentovat chtějí a dovedou. Rozvoj komunikativních dovedností žáků pak vážil na nepřipravenosti učitele zvládat neočekávané situace.

Při hodnocení v průběhu výuky bylo použito slovního posouzení okamžitého výkonu i klasifikace se zaznamenáním známky do žákovské knížky. Žáci byli klasifikováni ze zeměpisu, přírodovědy a vlastivědy často, pravidelně a skladba známek zachycovala výkony ústní i písemné. V přírodopise byla klasifikace značně sporadická a nepodávala rodičům odpovídající informaci o aktuálních vědomostech dítěte. Klasifikování v semináři bylo zcela ojedinělé a u některých žáků se značně lišilo od výsledné známky na vysvědčení.

Zkoušení na 2. stupni učitelé zaměřují převážně na sledování faktografie a na encyklopedické znalosti, méně na pochopení souvislostí a užití problematiky. Naopak efektivní užití prvků problémového vyučování na 1. stupni vedlo k hlubšímu osvojení látky. Vzájemného hodnocení a sebehodnocení nebylo využíváno. V části výuky citelně chybělo i zdůvodnění klasifikace vyzkoušeného žáka učitelem, jindy při hodnocení učitelů byla patrná snaha po pozitivním přístupu a ocenění pokroku.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech jsou dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v hudební výchově

Výukové cíle jednotlivých hodin nebyly vždy reálné a částečně neodpovídaly aktuálnímu stavu tříd. Jejich konkretizace ve sledované výuce nebyla vždy zcela patrná. Jedna z vyučujících také málo respektovala individuální vzdělávací potřeby žáků a u mladších žáků nezhledňovala jejich přirozené schopnosti i věkové zvláštnosti.

Kvalita vzdělávání není ovlivněna chybějící OPZ jedné z vyučujících.. Nedostatek kvalifikace nahrazuje zejména svými znalostmi, zjevným zájmem o předmět a schopností zajímavě organizovat vyučování, kterými dokáže žáky vhodně podchytit.

Výuka probíhá v kmenových třídách, případně v odborné učebně hudební výchovy. V té je koberec, židle (konferenční bez stolků), stupínek s pianinem, televizor s videem, stahovací promítací plátno, kvalitní reprodukcí soustava a skříň, ve kterých jsou umístěny pomůcky kabinetní sbírky. Výzdoba obsahuje četné podněty k předmětu. Celkově je zde standardní množství pomůcek včetně nástrojů orffovského instrumentáře. Při všech hodinách byly účelně použity poslechové ukázky a v jedné z hodin četné další pomůcky (např. karty s notami, namnožené texty s křížovkou). K případnému rozvoji rytmického cítění žáků nebyly však využity orffovské nástroje, přestože to bylo vzhledem k charakteru učiva vhodné (např. orchestr-dirigent).

Organizace většiny sledovaných hodin neposkytovala žákům dostatek možností k všestrannému rozvoji hudebnosti. Efektivní byl však způsob opakování, při kterém žáci např. doplňovali hudební pojmy do předem připravených křížovek, kde tajenkou bylo téma hodiny. Naopak zdouhavé opakování not ve třídě mladších dětí působilo spíše kontraproduktivně. Při poslechových činnostech byli žáci obvykle vedeni k citlivému přijímání hudby, někdy s konkrétním zadaným úkolem. Negativem značné části výuky byl malý prostor pro vlastní činnosti včetně společného zpěvu. Aktivitu žáků se dařilo v jedné hodině podchytit díky nenásilnému obohacování znalostmi z dějin hudby, kdy učitelka se značnou empatií rozvíjela jejich hudební představivost.

Prvotní motivace spočívala většinou v seznámení s průběhem a cílem hodiny, průběžná motivace byla částečně zanedbána, a to vyučující, která předpokládala vlastní zájem žáků a vhodně je nepodněcovala. V případě aktualizace učiva byli žáci aktivní a nové poznatky si osvojovali s porozuměním.

Pravidla komunikace nebyla vždy zcela zřetelná, ve vyučování přesto převládala celkově příznivá atmosféra. Žáci byli vhodným způsobem často povzbuzováni, vzájemná tolerance se však výrazně odrážela pouze v jedné třídě. V dalších byla občas patrná nekázeň, která snižovala celkovou kvalitu jednotlivých činností.

Podíl hodnocení nebyl ve sledovaném vyučování výrazný. Převažovala motivační pochvala, ojedinele i v rozporu s výkonem dětí. Žáci byli s různou mírou úspěšnosti vedeni k sebehodnocení, vzájemné hodnocení bylo použito zřídka, výjimečně i neadekvátním způsobem.

Průběh a výsledky vzdělávání v hudební výchově jsou dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve výtvarné výchově

Časová dotace vyučovacích hodin výtvarné výchovy není využita pro výuku tohoto předmětu v letošním 9. ročníku. Obsah a specifické cíle, dané osnovami, jsou nahrazeny výukou technického kreslení. Tematické plány obsahují náměty a techniky přiměřené věku žáků a možnostem školy a zahrnují i činnosti, které souvisí s promyšlenou koncepcí estetické výzdoby školní budovy.

Ve sledovaných hodinách se negativně neprojevila chybějící OPZ jedné učitelky.

Výuka na 1. stupni se uskutečnila ve třídách s množstvím vystavených žákovských výtvarných prací. Ve třídě nejvyššího ročníku visí inspirativní nástěnné tabule historických slohů.

Sledované hodiny se vyznačovaly velmi dobrým metodickým vedením a v závislosti na tématu i využitím skupinové práce. Pokyny vyučujících a vysvětlení pracovního postupu byly srozumitelné, rady žákům při technických problémech byly včasné a účinné. Zpracování zajímavých témat podpořených vhodnou výtvarnou technikou rozvíjelo výtvarné citění a myšlení žáků, které je základem výtvarné komunikace, a umožnilo jim vyjádřit pocity i svůj vlastní názor a pohled na svět. Při volbě a zpracování abstraktního námětu, podpořeného poznatky z vývoje umění, kladla učitelka důraz na originalitu. Reagovala tak na dospívání žáků a z něho pramenící porovnávání vlastní identity ve vztahu k okolnímu světu. Téma ztvárnění přírody či prostředí utvářeném člověkem umožnilo žákům uvědomit si propojení světa přírody a lidí a otevíralo prostor pro jejich individuální reakce. Zvolená technika měla určitý význam i pro minimalizaci problémů žáků se specifickými poruchami učení.

Motivace zejména u mladších žáků byla velmi pestrá. Motivačně na žáky působilo vědomí následného účelného využití výtvarných prací, mezipředmětové vztahy a možnost prezentace vlastních dovedností, příležitost projevit svou individualitu a pochvaly vyučujících v různých etapách tvorby.

Osobní nasazení vyučujících a jejich vlídné jednání i tvůrčí zaujetí žáků vytvářelo ve třídách příjemnou pracovní atmosféru při individuální, zejména však při skupinové činnosti. Učující u žáků i žáci mezi sebou navzájem respektovali osobitý přístup druhých k řešení otázek výtvarné tvorby a do jisté míry i k volbě výtvarných prostředků. Žáci se chovali dle dohodnutých pravidel, pouze u nejstarších žáků se vyskytovaly momenty nepozornosti a nekázně.

Hodnocení v závěru hodiny se týkalo jen části výtvorů, neboť učitelky respektovaly individuální tempo žáků. Klasifikace v žákovských knížkách uceleně zaznamenávala jejich výsledky.

Průběh a výsledky výchovy a vzdělávání ve výtvarné výchově mají velmi dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Vedení školy i ostatní pedagogové hodnotí plánovitě výkony jednotlivých žáků i celých tříd prostřednictvím rozborů významných písemných prací z českého jazyka a matematiky. O výsledcích vzdělávání získávají pedagogové přehled také z úspěšnosti žáků při přijímacím řízení i v dalším studiu žáků na víceletých gymnáziích a středních školách.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou v souhrnu dobré.

HODNOCENÍ ČINNOSTI ŠKOLNÍ DRUŽINY

Průběh a výsledky výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině

Ve školním roce 2003/2004 má školní družina (ŠD) 3 oddělení, ve své činnosti respektuje platné předpisy. V provozu je ve dnech školního vyučování ráno od 6:30 do začátku výuky a po jejím skončení do 17:00 hodin.

Chod školní družiny zajišťují tři vychovatelky, dvě splňují OPZ, jedna je nekvalifikovaná, její osobnostní kvality však tento nedostatek eliminují. Výrazným znakem práce všech tří vychovatelek je tvořivost a schopnost realizovat s dětmi pestré a podnětné aktivity. Vychovatelky se pravidelně scházejí s vedením školy k řešení provozních a organizačních otázek. Roční plány obsahují všechny možnosti výchovného působení včetně návštěv řady kulturních a vzdělávacích akcí. Metodické a organizační otázky týkající se činnosti školní družiny a poznatky z dalšího vzdělávání pedagogů diskutují na pravidelných schůzkách vychovatelek. Funkční jsou jejich samostatné porady k aktuální situaci dne.

Ke svým aktivitám používá ŠD tři účelně vybavené a dětskými pracemi vyzdobené herny s dalšími vhodně zařízenými malými místnostmi pro tematické hry dětí. Pro pobyt venku má k dispozici vybavenou zahradu, školní tělocvičnu, hřiště s umělým povrchem a přírodní prostředí v těsné blízkosti školy. K odpočinkovým činnostem a dalším aktivitám je ve školní družině k dispozici přiměřené množství společenských her, hraček, dětských knih, encyklopedií, pomůcek a didaktické techniky. Pomoc při programu vychovatelkám poskytuje aktuální literatura k pedagogice volného času a náměty pro volnočasové aktivity.

Pedagogická dokumentace je řádně vedena na předepsaných tiskopisech. Práce školní družiny se řídí funkčním řádem a kvalitně zpracovanými týdenními plány. Jsou zaměřeny k pravidelnému rozvíjení určité výchovné aktivity (hudební, výtvarné, pracovní, tělesné apod.), obsahují sezónní i průběžné činnosti, různé soutěže, dětskou olympiádu, návštěvy divadelních představení, výlety, slavnosti apod.

Činnost školní družiny byla pestrá, vycházela z konkrétních podmínek a období školního roku, účelně se střídaly řízené i spontánní odpočinkové, rekreační a zájmové aktivity. Velká pozornost byla věnována rozvoji tělesných dovedností dětí a pěstování smyslu pro fair-play. Denní režim respektoval psychohygienické zásady. Zřejmá byla akceptace individuálních potřeb žáků, ti si mohli vybírat podle svých zájmů, což podporovalo jejich osobnostní rozvoj. Individuální péče vychovatelek o děti byla kvalitní. Zvolené metody a formy činností kladně ovlivňovaly fantazii a seberealizaci dětí. Velký motivační význam mělo oceňování jejich sportovních výkonů a podílu na umístění družstva. Nabízený program podporoval jejich tvořivost, spolupráci a vzájemnou komunikaci. Vychovatelky měly velkou míru empatie, žáci působili spokojeně a uvolněně, při všech aktivitách vládla velmi příjemná, klidná atmosféra.

Výchovně-vzdělávací činnost školní družiny je vynikající.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

Součástí inspekční činnosti bylo sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve školách a školských zařízeních. Dotazníky *Jaké to je být žákem této školy ?* byly předloženy žákům 5. a 9. ročníku.

Škola má v souladu s platnými předpisy vypracovaný minimální preventivní program. V jeho první části, *vzdělávacích akcích*, je málo konkrétních údajů. Stejně jako druhá část, *zpracování konkrétních témat prevence do vzdělávacího procesu*, má jen proklamativní charakter. Konkrétnější podobu mají některé z deseti bodů poslední, třetí části, *prevence*.

Program je zaměřený převážně na volnočasové aktivity a spolupráci s vyučujícími a dalšími subjekty.

Atmosféra školy je žáky vnímána pozitivně jako podnětná, vztahy mezi učiteli a žáky i mezi dětmi navzájem jsou dobré a žáci projevují sounáležitost se společenstvím školy. Vystalé problémy škola řeší, zpravidla bezodkladně (počáteční fáze šikanování, kouření cigaret a marihuany). V porovnání s předchozími lety se zvyšuje četnost vulgárního a agresivního jednání žáků.

Škola se problematikou zabývá, přijatý systém je zaměřený převážně na žáky prvního stupně, ve vztahu k žákům druhého stupně je méně účinný.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Zřizovací listina je v souladu s Rozhodnutím MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina ze dne 23. dubna 2001 s dodatky, vydaná Městskou částí Praha 5, č.j. ZL/81/055/2001
2. Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, školských a předškolních zařízení č.j. 30 064/2003-21 ze dne 1. prosince 2003
3. Jmenovací dekret ředitelky č.j. ŠÚ/621/Vei/00 s účinností od 1. července 2000
4. Vybraná povinná dokumentace školy dle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve školním roce 2002/2003 a 2003/2004 – třídní knihy, rozvrh hodin školního roku 2003/2004, třídní výkazy a katalogové listy žáků
5. Protokoly o komisionálních zkouškách ve školním roce 2002/2003
6. Učební plány ve školním roce 2003/2004
7. Personální dokumentace pedagogických pracovníků
8. Vnitřní řád školy
9. Záznamy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2002/2003 a 2003/2004
10. Podkladová dokumentace inspekční činnosti a dotazník pro ředitele školy
11. Písemnosti žáků a žákovské knížky
12. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003
13. Výkaz o základní škole V 3-01 podle stavu k 30. září. 2003
14. Inspekční zpráva, signatura aa4cs102, ze dne 17. března 1999
15. Školní preventivní program Tyršovy ZŠ, Praha 5 – Jinonice pro školní rok 2003/2004

ZÁVĚR

Jedna třetina pedagogického sboru nemá odpovídající pedagogickou a odbornou způsobilost. Toto negativum však někteří z nich eliminují získanými zkušenostmi, osobnostními kvalitami a erudicí. Ve výchovně vzdělávací práci se odráží negativně spíše nedostatek zkušeností a někdy malá schopnost zajímavě a poutavě organizovat výuku i u vyučujících s plnou kvalifikací. Rozdíly v úspěšnosti pedagogického působení mezi oběma stupni školy vyznívají ve prospěch prvního stupně, kde jsou pozitiva četnější a výraznější.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti nepřekračují rámec standardní vybavenosti, pro část předmětů a činností jsou pomůcky a zařízení spíše skrovné. Nejvíce trpí nedostatkem pomůcek výuka fyziky. Situaci nezlepšují ani poměrně stísněné prostorové podmínky, chybí dostatek úložných prostorů. V posledních letech se podařilo vybudováním hřiště výrazně zlepšit technické zázemí pro venkovní pobyt dětí a pro tělesnou výchovu.

Cíle sledovaných předmětů jsou vyučujícími reflektovány v podstatné části výuky v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Poznávací i výchovná stránka vyučovacího procesu koresponduje zpravidla vhodně s utvářením hodnotové orientace žáků. K tomu napomáhá příznivé psychosociální klima školy. Výchovně-vzdělávací práce školy je v souhrnu dobrá.

Od poslední inspekce, konané v březnu roku 1999, došlo k změně složení pedagogického sboru. Podstatně poklesl podíl učitelů důchodového věku, zvýšil se počet vyučujících bez odborné a pedagogické způsobilosti. Pozitiva konstatovaná v práci školní družiny mají trvalý charakter.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Josef Černý	J. Černý v. r.
Členové týmu	Mgr. Jana Turečková	J. Turečková v. r.
	Mgr. Jiří Vagenknecht	J. Vagenknecht v. r.
	Mgr. Věra Vítová	V. Vítová v. r.

Kontrolní pracovníci Ing. Karel Bína
Jitka Částková
Anna Kuruczová

V Praze dne 7. května 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 14. 5. 2004

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Dagmar Kroláková

D. Kroláková v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj Česká školní inspekce, Arabská 683, 160 66 Praha 6. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy MHMP, odbor školství, Praha 9 Učňovská 1/100	2004-06-02	
MČ Praha 5, nám. 14. října 4, 150 22 Praha 5	2004-06-02	

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.